

16406 IV

סמינר מדיני ציוני

# דיונים

## קליטת עליה והפער החברתי

מפגש תלמידי שמיניות  
עם ראש הממשלה גולדה מאיר

פעולה משולבת של הסמינר המדיני ציוני  
עם בתי ספר באיזור השרון  
נוהמושבה מהעיר ומההתיישבות העובדת

*Handwritten notes:*  
מדיניות  
התעסוקה

D05 - 35 - 010



תשל"ב  
1972

## ניבה ענבר

(מנהלת הסמינר המדיני הציוני)

משך השנתיים האחרונות נפגשתי עם רבים מבני השמינית מת"א וסביבתה במסגרת הסמינר המדיני-ציוני בקלמניה. ולמרות הארעיות שבפגישות אלה נדמה לי שאפשר להסיק כמה מסקנות שהגנו ב" כוננת גם לגבי הנוער היושב באולם זה, ומורכב נוסף על נציגי הסמינר בקלמניה מנציגי כ"ס וסביבתה בשרון. מפגש קרוב עמהם מקנה הרגשת גאוה ממראיהם, עי- רנותם וגישתם החיובית לחיים. למרות הבקורת זוהי ההרגשה השלטת. הנוער מת- עניין בכל שטחי החיים וצמא להסברה ו- להסברים. ישנה תהיה, קיימים היפוישי דרכים והתלבטויות. גם מי שהיה אדיש, כיון שעוררוהו — ינסה לגבש דעה.

והבעיות המעסיקות — רבות הן. ציונות למשל, שוב אינו מושג המושם במרכאות. הנוער חושב, מתעניין בבעיות העם, ב- אלות של זהות. ההגדרות נעשות חיובות. המסגרות, ובעיקר התוכן, אנשים מנסים לפרש את הדברים ככוחם הם, אינם מוכנים ל"כזה ראה וקדש" סתם כך, ללא בקורת. לכן חשוב מאד לתת בידם כלים ולהפ- נותם למקורות.

גברתי ראש הממשלה, סגן שר החינוך, נחום שמיר מנהל בית ברל, אורחים ות- למידים, עצם קיומה של פגישה זו מוכיח עד כמה מחשיבה גב' מאיר את הקשר עם בני השמינית שמחר-מחרתיים יחליפו את תלבושת ביה"ס במדי צה"ל. ומהו קשר זה אם לא הבנה הדדית, בטחון משותף ביסודות, לבטים משותפים לגבי נושאים בהם אין לקבוע מסמרות. כל דור מתבגר חרד לקשר שלו עם הצעירים, למציאת שפה משותפת שפירושה אישור, הצדקה והמשך לדרך בה הלך, לאידיאלים בהם האמין.

הפער בין הדורות נגרם ע"י כך שדרך ההסתכלות שונה, מהיות המטען אחר. ב- עיות נוקבות שדור אחד לא מצא להן פתרון נראות פשוטות וברורות לבנים. ואחרות, שלא היו כלל בגדר בעיה, נעמ- דות לפי הצעירים בסימן שאלה גדול ו- מביך.

מכוונים כל החצים. ויש מקום לעמוד על הפער בין הדרישה מהמדינה והתקדמות לאיון ופיתוח, ובין דרישת כל אדם מעצמו. האם הוא מוכן למרבית המאמץ והויתור, כדי שהמדינה שהוא חלק ממנה, אכן תגיע להישגים אלה.

בקלמניה רצינו לצייר את התמונה הריאלית. לא לתת פתרונות אלא להסביר את הנעשה ולשתף את התלמידים בהווה הכללית של רצון לחשוב, לקחת חלק ולהשתלב בעשייה.

הפעם ניתנת לכם הזדמנות להשיע דברים באוני מי שבידה להתוות דרכים ואף להנהיג בהן.

בעיה אחרת המעסיקה את כל הציבור בארץ וכמובן את הצעירים היא בעיה הפערה החברתי והכלכלי. נוער מטבעו רגיש לענין הצדק הסוציאלי וחרד לכל קיפוח או למה שהוא רואה כקיפוח. בין כל הבעיות, הקשה ביותר והבוערת ביותר היא שאלת ההתייחסות של העליה דרך המכונית המשוחררת ממס, ומוזווית ראה זו מגיעים למסקנות קיצוניות ואף לכפירה בעיקר. קיימת הרגשה שגם המחייבים את העליה עושים זאת מצוות אנשים מלומדה מתוך תודעה ולא מתוך שכנוע פנימי עמוק. קיימת בקורת בנוער, מחד — על קיפוח, ומאידך על הענקות יתר.

הבקורת שבחלקה צודקת ומובנת מורנית כלפי המדינה, אותו גוף נוללני אליו



מרצים מיהדים בכל נושא ונושא, ולאחר מכן ניתנת אפשרות לתלמידים להעלות שאלות, ולהתווכח בינם לבין עצמם על הנושא הנדון.

סמינר זה תורם רבות לכל אחד מהמשתתפים בו בהרחבת אופקים היונית ובפיתוח תחושה כושר ההתבטאות של כל אחד ואחד מאתנו. מועצת התלמידים המרכזית של ת"א שהשתתפה בהנהלת הסמינר שמחה לפגישה עם כבוד ראש הממשלה. זהו חלק חשוב ממערכת הפעולות שמועצת התלמידים מארגנת ויוזמת להגברת התודעה הפוליטית בקרב התלמידים.

כנס דומה שנערך ע"י מועצת התלמידים בשיתוף עם אגף ההינוך בעיריית ת"א, נ-

## יואב רוזנברג

(נציג מועצת התלמידים תל אביב).

גברתי ראש הממשלה, הנהלת סמינר קלמניה, אורחים ותלמידים נכבדים, בפתח דברי הייתי רוצה להודות לכב' ראש הממשלה שהואילה להקדיש מעט מזמנה היקר למען הנוער, והלתחלק עם נציגיו בבעיות הפוליטיות בנושאים שיועלו כאן במסגרת זו. בסמינר הפוליטי המתקיים כאן בקלמניה לוקחים לראשונה חלק תלמידי שמיניות מכל הארץ. בסמינר זה מובאות בפני התלמידים מספר רב ומגוון של בעיות הלקוחות מהי היום-יום בכל התחומים. בעיות אלה מובאות ע"י

ערך זה מכבר בהיכל התרבות בהשתתפות כב' ראש הממשלה ונציגי השמיניית בבתי הספר התיכוניים בת"א. פגישתנו פה היום תוקדש לשני נושאים שלדעתי הם החשובים ביותר — פטר לבעיות הבט"ח, והם קליטת העליה והפער החברתי. בשני נושאים אלה יכול הנוער לתרום רבות.

מועצת התלמידים של ת"א המייצגת את מרבית שכבות הנוער בת"א, יומה, יוזמת ותיוומו פעולות רבות למען קליטת העליה החשובה, בעיקר קליטתו של הנוער, וכן גישור על הפער החברתי הקיים בין שכבות אלה. אחד ההישגים הבולטים של מועצת התלמידים שניתן לוקפו לזכותה, הוא ארגון סימפוזיון שיוחד לנושא הנוער השולי ועבריינות הנוער. בסימפוזיון זה נטלו חלק מספר אנשי ציבור המטפלים בבעיה זו, וכן תלמידים רבים ברחבי תל-אביב. בסיכומו של הסימפוזיון הוכחה העו-

דה שלא קיימת שום מלחמה בין הנוער והדרום של ת"א, כפי שפורסם. אינני מתעלם חלילה מן העובדה שישנו נוער במצוקה וקיימת תופעה של אלימות בקרב הנוער, אולם לא כפי שפורסם לרוב מעל דפי העתונות.

מועצת התלמידים פועלת ותפעל גם לעזרה לנוער העולה. קבוצות של תלמידים עוורים לילדי עולים בלימודים וקליטתם החברתית. כמו כן מוכנה מועצת התלמידים לעזור לכל גוף שיהיה מוכן לתרום את חלקו לפתרון הבעיות הללו.

הייתי שמח לשמוע מפי כב' ראש הממשלה על פעולות הממשלה בנושאים אלה, וכיצד רואה ראש הממשלה את הנוער כחלק נכבד היכול לתרום לפתרונם.

לא נותר לי אלא לאחל בשם מועצת התלמידים המרכזית של ת"א לכל הנוכחים כאן, שיהיה זה דיון פורה ופגישה זאת תשא בתוצאות חיוביות, תודה.

## תמר פ.

(תיכון עירוני ט' תל-אביב)

במגילת הצמאות של מדינת ישראל נזכרת העליה כאחת הבעיות היותר חשובות לקביעת תדמיתה של מדינה בדרך, כארץ דמוקרטית חופשית, שוחרת שלום וקולטת עלייה. באותה תקופה היה ברור לכל כי יש להביא ארצה את כל שרידי גלות אי-זופה שנתחברו בשואה ואת קהילות יהודי ערב שגם בהן לא פסחו הנגישות והחורבן, אם כי במידה קטנה יותר. הישוב היהודי המצומצם היה מוכן לקלוט את העולים ולחלוק עמם את כל אשר היה לו כדי לאפשר להם את בניית חייהם מחדש. העו-לים מצדם קבלו בברכה את כל אשר ניתן להם, והלך הרוחות הכללי היה אם לא

של שבעות רצון גמורה, הרי לפחות של הכרת תודה.

במשך 24 השנים התגבשה במדינת ישראל חברה, שעם היותה לא הומוגנית ורצופת סכסוכים פנימיים, הרי כשמופיע גורם זר מבחוץ, ולו אף יהיה אוהד ברובו, היא מתכנסת בתוך עצמה ועוטה שריון ובקושי רב מתירה לרוצים בכך להדור ליה תוכה.

מבחינה כלכלית דואגת המדינה לבאים הנחלקים לשתי קבוצות עקריות: (א) יהודי ארצות המצוקה, להם מהווה ישראל מפלט מרדיפות בארצות מוצאם; (ב) עולי ארצות הרווחה לגביהם עלייה לישראל גוררת במ-קרים רבים הורדת סטטוס חברתי וכלכלי, ובואם נובע מסבות אידיאולוגיות, או מ-מבט לטווח ארוך נוכח הלך הרוחות בארץ

ברור כמו כן שקשה מאד לעולה להתא-  
קלם מיד במדינת ישראל, בעלת המנט-  
ליות השונה והמנהגים השונים מאשר ב-  
ארץ מוצאו. אולם הישראלי אינו מוכן  
לעזור לזה החייב לעבור את יסורי הקלי-  
טה, ולו גם בידעו בכיבוד שלא כל הכ-  
ספים המושקעים בעולם נלקחים מתקציב  
המדינה, וחלק ניכר מאד מהם נתרם במ-  
יוחד ע"י יהודי הו"ל ומגביות.

עורכו של העתון הפולני ה"נוביני קו-  
רייר" אמר לפני מספר חודשים בסמינר  
פוליטי לתלמידי השמיניות כי תפקידם הוא  
של שומרי מקלט ליהודי התפוצות וכי  
עליהם להיות מוכנים לקבלם בכל עת ו-  
בכל מצב. אך איך יוכלו אנשים אלה לבצע  
משימה זו, כשהם ממורמרים וחסרי הוד-  
ות ורצון. אפילו אם נאמר שהדעות הר-  
ווחות בציבור אינן נכונות ומשוללות כל  
בסיס עובדתי — בכדי לבנות כאן מדינה  
נורמלית ובריאה, יש לדאוג שהאוכלוסיה  
המקומית לא תחוש עצמה מקופחת, כדי  
שתוכל להושיט יד עוזרת לעולים ותיצור  
חברה מגובשת ובריהא.

אותה עובו. כולם כאחד מקבלים דיור נ-  
אות, ואף למעלה מזה, אם לא בלא תשלום  
כלל הרי במחיר מועט. הם רשאים לקנות  
מוצרי חשמל ומכוניות פרטיות ללא מסים,  
הסטודנטים שביניהם מתקבלים ביתר קלות  
לאוניברסיטאות, ובעלי המקצוע מוצאים  
עבודה על נקלה. ברם למרות ההטבות  
הרבות ישנם בין העולים אנשים בלתי מ-  
רוצים היוצרים תדמית מסולפת של ציבור  
הבאים והיושבים בארץ. כיום, כשרבות  
מהמשפחות בארץ אינן יכולות לרכוש להן  
מוצרי יסוד או לעבור לשיכון הוגן, שלא  
לדבר על מכוניות פרטיות או לימודים ג-  
בוהים, עולות וצפות השאלות האם אין  
ההקלות הנתנות לעולים מוגזמות? האם  
יש צדק בכך שעולה חדש יקבל הלוואה  
למכונית פרטית שלא תמיד היתה לו בארץ  
ממנה בא? וזוגות צעירים ילידי הארץ, ש-  
מילאו את כל חובותיהם למדינה, שרות  
צבאי ותשלום מסים, אינם יכולים להגיע  
בכוחות עצמם לידרות משלהם.

הציבור בארץ מודע לעובדה כי אנו  
זקוקים לעולה כדי לשאת בנטל הבטחוני,

## אריה צל

(בי"ס עמי-אס"ף, בית ברל)

כב' ראש הממשלה, נוצר הרושם שממ-  
שלת ישראל פועלת בעיקר לשם עלית י-  
הודי ברית המועצות, או לשם עלית יהו-

דים החיים במצוקה במדינות ערב. מה יכו-  
לה ראש הממשלה לומר על כך? מה נעשה  
בקשר ליהודי ארצות הרווחה החיים ב-  
ארצות הברית לשם משיכתם לישראל ללא  
התבססות על תרומותיהם?

## יורם ס.

(בי"ס קיבוצי עין השרון)

כב' ראש הממשלה, חוסר הבנה ומחלו-  
קות בין עדות שונות נגרמים עקב פגי-  
שה בין שני בני אדם בעלי מנטליות שו-  
נה, ללא הכנה מוקדמת. פגישה כזאת גו-

רמת לאחד הצדדים להגיב כדרכו על מ-  
עשי הזולת, והאחרון באופן אינסטינקטי-  
בי גרתי. ברגע זה נוצר הבסיס לקרע ש-  
ילך ויפתח עם כל מגע נוסף. הסיבה לכך  
כאמור חוסר הכנת הענלה, ואנו לא ידענו  
להכיר את תרבותו ומנהגיו השונים של  
העולה, את הווי החיים אותם חי, ואת ה-

שרציתי לשאול זה בעניין השתיקה של פרכת הפנתרים. הירידה של הפרשה הזאת יכולה להתפרש בשלושה אופנים — א) או השתקה מדרגים גבוהים יותר: ב) אר"גון לקוי פנימי בתוך הפנתרים עצמם; ג) יכול להיות שהבקשות שלהן (עליהן התב"ס) מולאו. הייתי רוצה לדעת איזו מה אפשרויות האלה היא הנכונה.

יחסים אותם הורגל לחיות, הרי שהיינו מסוגלים להגיב בצורה הנכונה, בפגישה הראשונה יכולה להיות הבנה הדדית אשר תביא להשתלבות העולה בחברה הישראלית בקלות ובטבעיות. עד כמה שידוע לי עד היום, ועד כמה שזכור לי מבתי ה"ספר שבקרתי — חינוך צריך להיות העיקר. זאת השאלה הראשונה. השאלה השניה

## משה חן

(אורט כפר סבא)

כב' ראש הממשלה, האם קליטת יהודי רוסיה צריכה להיות אך ורק בדירות מוכ-

נות בערים, מדוע שלא יוקמו גרעינים התישבותיים, במיוחד לצעירי העולים כדי ליישב שטחים שוממים, שלא חסר לנו כ"א, תודה לאל.

## יפה רובינשטיין

(תיכון עירוני י"ד ת"א)

ידוע על רצונם של יהודי גרוזיה לחיות בארץ בריכוזים בינם לבין עצמם; מאידך

ידועה לנו חשיבותם של אינטרגרציה בין הבאים מארצות שונות בינם לבין הישוב הותיק בארץ. האם ראש הממשלה בעד אכלוס מרוכז או פיזור של עולים?

## אסתר שמיסר

(בי"ס תיכון רעננה)

כבוד ראש הממשלה, בזמן האחרון אנו ערים לבעיה של מחסור בדירות לזר-נות צעירים; מצד שני העולים המבוגרים

הבאים לארץ מקבלים דירות מרווחות. א) מדוע לא נותנים לאנשים מבוגרים אלה דירות קטנות יותר לפי צרכיהם; ב) האם אי אפשר למנוע תופעה זו ובכך להגדיל את כמות הדירות לזוגות צעירים?

## תמר אשר

(בי"ס כנלסון כפר סבא)

כב' ראש הממשלה, מדינת ישראל קמה ברוח הסוציאליזם, אך עתה שואפת לתי-עוש הארץ והגברת כוח הייצור תוך הדי-מות למערב מבחינה כלכלית. הנסיון ל-מצוא את שביל הזהב בין שתי דרכים אלו,

תוך העזרות בהסכמים הסתדרותיים, מיסוי פרוגרסיבי וכדומה, מביא לעיוותים בלתי נסבלים במדיניות הפנים. האם חושבת כב' ראש הממשלה, שאכן צריך למצוא שביל זהב בין שתי מגמות כה נוגדות ולהמשיך לחנך את הפועלים ברוח הפס-בדו-סוציאליסטית, אשר לדעתי היא שו-רש הרע ביחסי עבודה?

## יוסף לייטנר

(בי"ס כצנלסון כפר סבא)

דיכוי אחרות, ושלמעשה פרטים מסויימים מקבלים העדפות בזכות השתייכותם לעליה זו. דבר זה יגביר לדעתי את המתח הביני-עדתי בנוסף לפער החברתי הקיים בלאו הכי, יוצר כאן פער עדתי ברור. מה דעתה של כב' ראש הממשלה ?

כב' ראש הממשלה, הרושם המתקבל בעיני הוא שקליטת העליה מרוסיה מו-עדפת בצורתה על קליטת העליה מארצות

## אסתר שור

(בי"ס קיבוצעי עין השרון, בית ברל)

תוצאה מהפלייה של עדה אחת. לדעתי הפער נוצר בגלל חלוקה לא נכונה של ההכנסה הלאומית. הנפגעים הם לרוב מ-עדות המזרח בגלל רמת החיים הנמוכה שלא הצליחו להעלותה בהגיעם ארצה. מהו לדעתך מקור העניין ?

כב' ראש הממשלה, חלק מסוים של ה-אוכלוסיה נוהג להגדיר את הפער החב-רתי כבעיה עדתית, כלומר הפער נוצר כ-

## אבנר ישי

(בי"ס מורשה כ"ס)

צב היום הוא שעם כל ההטבות הגיתנות למשפחות כאלה, עדיין גדול המרחק בין מה שזוכים להם ילדים ממשפחות קטנות, למה שיכולים להרשות לעצמם ילדים ב-משפחות מאוכלסות ילדים.

כב' ראש הממשלה, מה עושה הממש-לה לעידוד משפחות ברוכות ילדים ? המ-

## שאול שלו

(תיכון עירוני ד' ת"א)

תאלץ המדינה לשאת בהקשר לטיפול ב-נוער זה כציבור יוצאי צבא, גבוהות פי כמה מהתקציבים המוקדשים לטיפול בצי-בור פרומלטי זה. יש לי אגב, פרט אינפורמטיבי להוסיף; דברו כאן על מצוקת הדיור. בראיון שהיה לך באוניברסיטה בבאר-שבע את טענת שתוך חמש שנים תפתר מצוקת הדיור. בינתיים אני מחזיק בידי ידיעה שהתפר-סמה אתמול באחד מעתוני הערב, שטענות שמצוקת הדיור בלמה את מספר הנשואים, לפחות באיזור ת"א. מה דעתך בנודן ?

כב' ראש הממשלה, מחקר שנערך לא-חרונה בארץ גילה ש-12 אלף ילדים ה-חייבים להשתתף במסגרת החינוך, היסודי מסתובבים בחוסר מעש ברחובות. מדוע אין הממשלה מכפילה ומשלשת התקצי-בים לעזרה סוציאלית, חינוך מיוחד, מד-ריכי חבורות נוער וכדומה, ובכך תמנע לפחות חלק מהפערים החברתיים הנוצרים עם התבגרותם של ילדים אלה. אגב, מתקבל הרושם שההוצאות בהן

## איתן ליבנה

(תיכון עירוני ה' ת"א)

ישראל מאז הקמתה לא נעשה די כדי להעלות שכבות נחשלות מבחינה היגוכית, תרבותית, וכלכלית לרמה נאותה. עיקר

כב' ראש הממשלה, אין ספק שבמדינת

עוד יותר לאור בנית בניני פאר אל מול  
עיניהם. לדעתי על הממשלה להפנות חלק  
רב יותר מהמשאבים ובצורה נאותה יותר,  
לדאוג להינוכו של נוער זה ולקרבו לה-  
ברה הישראלית. מה עושה הממשלה בנו-  
שא זה ?

הנפגעים נמנים על עולי עדות המזרח,  
אלה שעלו ארצה בשנות החמישים, נקלטו  
בתנאים ירודים ומוסר העבודה שלהם י-  
רוד, כך שלא הצליחו בכוחות עצמם ל-  
שפר מצבם הנפגעים הישירים היו בניהם  
של עולים אלה שלמדו ולומדים בתנאים  
בלתי נסבלים ומרגישים עצמם מקופחים

את המסגרות החברתיות-דתיות בארצנו,  
כגון: הטמה בין העדה האשכנזית לספר-  
דית, והאם זה אפשרי ?

### יהון ורד

(גמנסיה הרצליה ת"א)

גברתי ראש הממשלה, כיצד ניתן לנפץ

(א) מדוע לא נעצר בראשיתו ? (ב) מדוע  
לא הואט קצב עליית רמת החיים המסחרר  
שאינו לו דוגמא בעולם, באשר רוב הצי-  
בור בארץ אנו מסוגל להדביקו ?

### מאיר אליהו

(אורטט כפר סבא)

כב' ראש הממשלה, הפער החברתי וה-  
כלכלי בארץ הוא תוצאה של תהליך ארוך.

ואפילו הבדלי צבע העור והמוצא. שחור-  
רים ולבנים, או אשכנזים וספרדים. בעיות  
הפנים של המדינה אינן חמורות פחות מב-  
עיות מדיניות החוץ, אך רק לאהר ההת-  
פרצות האלימה של הפנתרים החלו בפעור-  
לה מקיפה יותר.

### עומר בר-טוב

(תיכון חדש ת"א)

כב' ראש הממשלה, לפי מחקר של צוות  
מוחות של מפלגת העבודה, מתרחב והולך  
הפער בין משפחות מרובות ילדים החיות  
ברמת חיים נמוכה ביותר שרובן יוצאי א-  
סיה ואפריקה, לבין משפחות המתקיימות  
ברמת חיים גבוהה יחסית. נוצרים איזורים  
נפרדים בכל עיר גדולה בארץ, כשהערים  
מתחלקות לאיזורי עוני ורווחה. ובעיירות  
הפיתוח רוב האוכלוסיה חיה ברמת חיים  
נמוכה. כתוצאה מכך מודגש הפער העדתי

אנו חייבים להבין שנוצר מעמד רחב  
יותר של אזרחי המדינה שאין להם כל  
הזדהות אתה, שרואים במנהיגיה אויבים  
והיוצרים בתוכם קנים של אלימות ושנאה.  
מה עושה הממשלה לצמצום הפער ולהור-  
דת המתח הבין-עדתי ?

### צבי ספיבק

(חוגים)

אני בעצמי עולה חדש, הייתי רוצה ל-  
שאול כמה שאלות. (א) איך המדינה מת-

כוננת לפתור בעית הדיור בארץ ? (ב)  
נעשה מחקר לפני כעשר שנים באוניבר-  
סיטה העברית על הגרוזים. ידענו עליהם  
עוד קודם, מהי המסגרת החברתית שלהם,



טבריה. למה שלחו אותם לחולון ולא ל-  
ערד?

וידענו שאם נשלח את המשפחה הראשונה  
לחולון כל המשפחות ירצו להיות בחולון.  
אם נשלח לטבריה — כלם ירצו ללכת ל-

## ערן אלוני

(בי"ט ברנר פתח-תקוה)

מאורגנות ואין להן תקציב. לדעתי אילו  
הממשלה, בעיקר משרד הקליטה ומשרד  
החינוך יתנו את התקציב המתאים, שזו  
דרך אגב הבעיה הפחותה יותר, ובעיקר את  
ההדרכה והכישורים המתאימים ואת כוח  
האדם המתאים, יוכל הדבר לתרום רבות,  
ושוב בעיקר בקרב הנוער. כיון שהכוח  
הפוטנציאלי הקיים בארגון "נוער לנוער",  
ובארגונים דומים לו, ישנו. מה שחסר זו  
ההדרכה בקרב המבוגרים יותר. משרד  
הקליטה לא נותן זאת.

שמתי לב שמכל השאלות שהוצגו כאן  
לא נשמעה אף הבעת דעה בקשר לעזרה  
שהנוער יכול להגיש. אני כבעל תפקיד ל-  
שעבר בארגון "נוער לנוער" רציתי לומר  
שארגון התנדבותי כמו "נוער לנוער" יכול  
לתרום רבות לקליטת העליה, בעיקר ב-  
קרב הנוער. נעשו נסיונות רבים בקשר ל-  
כך כמו פגישות, אבל הפגישות האלה לא

## יורם צביליך

(תיכון רעננה)

המעברות. והאם כב' ראש הממשלה לא  
חושבת שבמקרה כזה עלול להווצר פער  
בין רמת הקליטה של עולים מארה"ב ו-  
שאר ארצות הרווחה לבין רמת הקליטה  
של עולים מארצות המצוקה כמו בריה"מ  
וארצות אחרות?.

כב' ראש הממשלה, במקרה של עליה  
המונית מברית המועצות, מה מתכוננת ה-  
ממשלה לעשות כדי למנוע השנות תקופת

## עדנה קראוס

(בית צעירות נזרחי תל-אביב):

קים סוציאליים וטעוני טיפוח מרגנים שאין  
תקציב ולכן לא מטפלים בזה, ולכיסוי גר-  
עונות, שחיתויות ופשיטות רגל יש תק-  
ציב?

כב' ראש הממשלה: מדוע לעזרת נזק-

## איתן ש.

(תיכון כצנלסון כפר סבא):

ולא קשורים למסורת היהודית. מה חושבת  
ראש הממשלה לעשות בכדי למנוע את אי  
ההבנות הרבות שיהיה להם מקום אחרי  
שיהודים אלה יתקלו בתופעות שונות  
כמו איסור על עריכת גשואין אורחיים,  
לימוד תנ"ך בבתי ספר וכו'. יהודי גרונזה  
מהווים מיעוט של עליית יהודי רוסיה. אולי  
לאחרים לא נותנים לצאת, אבל כאשר

הייתי רוצה לשאול שאלה שלא נש-  
אלה עד עתה בקשר לעליה של יהודי רו-  
סיה. אי אפשר לסמוך על סטטיסטיקות  
אבל בכל אופן ידוע שרוב רובם, חוץ מיו-  
צאים מן הכלל, הנם אנשים אתיאסטים

התחתן עם לא יהודיות יצטרכו לעבור ת-  
הליכי גיור קשים ביותר, וכל זה עקב חו-  
סר נשואין אזרחיים, והפרדה בין הרשות  
הדתית למדינית.

יתנו הלם לצאת מרוסיה, תתהווה בארץ  
בעיה של אנשים אשר אינם קשורים ל-  
מסורת, אינם דתיים וילדיהם יצטרכו לל-  
מוד תנ"ך בבתי הספר; ואלה שירצו ל-

## גדי פ.

(תיכון בליך רמת-גן):

זה מאחר ואין לו זכות קיום, כי הכספים  
בידי הסוכנות, הדירות בידי משרד השי-  
נו, העבודה בידי משרד העבודה, הסעד  
בידי משרד הסעד. אם הוקם רק כגוף  
מתאם, אני לא חושב שהיה צריך להקים  
גוף כל כך גדול ומגננון עובדים עם מרכז  
בראשו, ולטפל כגוף מתווך בלבד.

אני רוצה לשאול בקשר לגופים שמ-  
טפלים בקליטת העולים. כידוע הוקם משי-  
רד הקליטה כדי לטפל בעולים ברגע הגיי-  
עם לארץ. שאלתי מדוע בכלל הוקם גוף

## משה פקלר

(מדרשת שדה בוקר):

המגבית והתרומות של יהודים שבשלב זה  
מסרבים לעלות לארץ ורואים את קיומם  
בארצות התבל. כיצד מתישבת הסתירה  
הזו עם ההחלטה האחרונה של הקונגרס?

כיצד מתיישבת ההחלטה של הקונגרס  
הציוני האחרון בדבר חובת עליה לארץ עם

## משה מאיר

(בי"ס כצנלסון, כפר סבא):

לדרישות עולים בקשר לקביעת מקום הת-  
ישבותם, ועיי' כך נוצר תקדים בו העולים  
מכתיבים לאנשי המשרד היכן ישתקעו?

מדוע אנשי משרד הקליטה נכנעו בעבר

## צביה פ.

(בי"ס ו' פתח תקוה):

גרמניה. כאילו אלה שמקבלים את הפיצוי-  
יים חייבים בהקשר לכך לתת משהו.  
דבר אחד הם שכחו, שאותם האנשים  
העלו את הרמה שלהם, ואותם האנשים  
הם אנשים פשוטים, וגם אם קבלו את הפי-  
צויים מגרמניה והרמה שלהם עלתה. מדוע  
אין הסברה על אותם פיצויים מגרמניה?

לא פעם נתקלתי בויכוח על הפער הע-  
דתי וכל פעם נתקלתי באותה בעיה, אמרו  
לי את אותן מילים בקשר לפיצויים שמ-  
קבלים אלה שהגיעו מארצות ארופה, מ-

## ברוך ינוביץ

(בי"ס כצנלסון, כפר סבא):

נהנים כל העולים ארצה מבלי הבחנה בין  
משפחות דלות אמצעים שזקוקות לאמצ-  
עים אלה, ובין משפחות אמידות שאינן  
זקוקות להם והם אצלם בבחינת מותרות.

מזכויות מדיניות הקליטה הממשלתית

ביות שיביא לצמצום הפער החברתי-כלי-  
כלי וכן להקלה ניכרת בהוצאות המדינה ?

שאלתי היא : האם לא ניתן לבסס את מדי-  
ניות הקליטה על בסיס זכויות פרוגרסי-

### יוסף אליהו

(בי"ס כצנלסון כפר סבא)

ברצוני להתייחס לתכנית הקמת העיר  
מודיעין. האם לדעת גב' ראש הממשלה  
לא עדיפה טובת עיירות הפיתוח ופיתוחן

הכלכלי-חברתי ע"י הזרמת עליה לשם,  
מאשר השיקולים להקמת מודיעין, אשר  
לדעתי בהקמת העיר עשוי הפער הכלכלי  
והחברתי בין עיירות הפיתוח לשאר הארץ,  
לגדול ?

(שם השואל לא נקלט)

הייתי רוצה לדעת מדוע צבר צריך ל-  
הענין על זה שלא יוכל להגיע למצב של  
עולה חדש. מדוע הורי, או הורים של ה-  
רבה ילידי הארץ חייבים לעבוד עשר-עש-  
רים שה או יותר בכדי להגיע למה שמ-

גיעים תוך שבועות קצרים עולים חדשים.  
כמו-כן אני חושב שלצבר אין סיכוי בכלל  
להגיע למה שיכול להגיע עולה חדש.  
(לשאלת ראש הממשלה : הורי באו ה-  
אחד מפולניה והשני מרומניה לפני עשרים  
שנה).

### שרה שפיגלמן

(בי"ס כצנלסון, כפר סבא) :

אני רוצה להתייחס לשאלה הקודמת.  
קראתי ידיעה בעתון על חייהם של עולים  
החדשים בבית דירות גדול בבת-ים. הם ג-  
רים שם לאהר שקבלו דירות, ומסביבם  
אנשים מעדות המזרח. לא גותנים להם ל-  
היות, צועקים להם קריאות בוז, מלכלכים  
להם את חדר המדרגות, והעולים האלה

שואלים לאן הגיעו כאן. אני רוצה לשאול  
מדוע יש הלך רוח שלילי כזה בעם ?

ושאלה שניה על הפער החברתי. מדוע  
לציבור תלמידים, שהוא ציבור פוטנציאלי  
עצום לא ניתנה הסברה מעשית שילכו ל-  
למד בשכונות הדרום בתל-אביב, מדוע  
המורים לא אומרים לתלמידים אהרי ה-  
צהרים, בזמן הפנוי, שילכו ויתחברו עם  
ילדים שהם יותר נחשלים ?

### נתן

בית ברל

מדוע לא ינתנו זכויות עולים לעשרות

או למאות משפחות החיות מתחת לקו ה-  
עוני ?

### יפה

(בי"ס מוסינזון) :

בזמנו העניק דוד בן-גוריון 100 לירות  
לשפחה בעלת עשרה ילדים. בדרך כלל

משפחות מרובות ילדים הן במצב כלכלי  
ירוד. האם לא רצוי לנפץ את הפרה הקדו-  
שה של ריבוי ילודה, ולצאת במסע למען  
צמצום הילודה ?

## אילן

(תיכון עירוני ט' ת"א)

אי-השוויון והפער היום. מדוע הממשלה  
נוטשת עקרונות אלה?

### ראש הממשלה:

האם אתה מוכן, לא בתור ראש ממשלה,  
אלא בתור אזרח, האם אתה מוכן כאזרח  
שיהיה שוויון בין כולם?

### אילן

אני חושב שכולם שואפים לכך.

קודם מישהי טענה כנגד הסוציאליזם כ-  
ביכול של הממשלה. אני רוצה לשאול  
שאלה הפוכה, מדוע מפלגת העבודה וה-  
ממשלה בכלל זונחת את עקרונות הסוצי-  
אליזם שהנהחו אותה לפני כמה עשרות ש-  
נים, ושהיו יכולים אולי לפתור את בעיות

(שם השואל לא נקלט)

מדוע הממשלה דואגת להביא כוח חדש  
למדינה, לטפחו ע"י מתן אפשרויות יתר,  
בעוד היא מוניחה את הכוח הישן, ובעיקר  
את עיירות הפיתוח, שלמרבה האירוניה  
כשמן לא כן, לא חל בהן פיתוח מאו  
זמן רב. ולדוגמא, אני מכיר את חצור, ע-

ליה כתבו בעתונות הרבה. הנוער שם נח-  
נק, הסרים מקומות עבודה, ומי שרוצה ל-  
עבוד חייב לנסוע מרחקים גדולים, לקרית-  
שמונה או לסביבה. ומסיבה זו הרבה לא  
עובדים. כיצד עיירה זו יכולה להתפתח  
אם לא מגיע אליה כוח חדש, בעוד מצד  
שני ישנה עזיבה גדולה.

### דני חיימוביץ

(תיכון רעננה):

רציתי לשאול שאלה, שהיא לא כל כך  
קשורה לעליה אבל בכל אופן היא נוגעת  
לי ולאחרים. זו בעיית חוק המושבים. כי-  
צד מפלגה שתומכת בסוציאליזם, בכל אור-

פן כך היא מצהירה, כיצד היא מסוגלת  
לתמוך בחוק המושבים שהוא בעצם חזרה  
לפיאודליזם. כי החוק אומר שאפשר לסלק  
אדם מהמושב אם רוב מסוים מוכן לכך,  
ומצביע על זה. דבר כזה יכול לגרום  
לסילוק אדם שבנה חייו במסגרת מסוימת  
בלי שום עתיד.

(שם השואל לא נקלט)

רציתי לשאול לגבי בעיית הסטודנטים.  
אני יודע שיש עדיפות לסטודנטים זרים  
הלומדים באוניברסיטאות, בעוד שסטודנ-  
טים רבים צריכים לעזוב את הארץ. אני  
שמעתי שיש אלפי סטודנטים רק באיטליה,

שישנן ערים שדוברים בהן עברית, והרבה  
מאד נשארים שם. רציתי לדעת אם יש  
עדיפות לעולה חדש שעדיין לא התאקלם  
ויש סיכויים שלא יתאקלם, מאשר בחור  
ישראלי שחונך כאן ושרת בצבא ואה"כ  
בגלל זה שהוא רוצה ללמוד רפואה הוא  
עוזב את הארץ ולפעמים משתקע בחו"ל.

(שם השואל לא נקלט)

לדעתי הפער החברתי הקיים במדינה  
קיים בגלל ההרבויות השונות. ואני חוש-

בת שלא עושים די לחינוך המבוגרים  
בארץ. כיון שגם חינוך הנוער בא למעשה  
ע"י חינוך המבוגרים. מה דעתך בענין?

## יוסי

(תיכון רעננה):

תויות כמו נתיבי נפט, בעוד שבאותם ה-  
כספים, שמיליונים הלכו לאיבוד, יכלו ל-  
קדם את התפתחות המדינה וספיר הולך  
לבקש מיליונים מארה"ב.

הייתי רוצה לשאול את כב' ראש ה-  
ממשלה, האם יש מקור לכיסוי כל השחי-

עיות אלה מההתחלה, דרך כל השנים של  
התיכון. יתכן כי אז התוצאות בשמינית  
תהיינה יותר טובות. ובהקשר לזה אני רו-  
צה להתיחס למשרד הקליטה. הייתי בקי-  
למניה עם סטודנטים עולים שטענו שפעו-  
לות משרד הקליטה כלל לא עוזרות. ה-  
בעיה היא שהעזרה ניתנת בדברים יותר  
חומריים, ומבחינה רוחנית העולים מרגי-  
שים עצמם בודדים. יתכן שזה קשור בזה  
שהאחראים על כך לא פועלים מספיק כדי  
שנוכל לעזור להם.

(שם השואלת לא נקלט)  
אין כל ספק שפעולות ומפגשים כאלה  
מעוררים את הגוער בראש וראשונה לח-  
שוב ואח"כ יתכן לפעול. הבעיה היא  
שהמפגשים האלה ניתנים לנוער שהוא  
כבר בשמינית, ויתכן שאחרי הלימודים  
יתגייס לצבא והזמן שלו לא ינתן לעזרה,  
לעליה או לצמצום פער הברתי. הייתי רו-  
צה בהזדמנות זו לבקש שהפעולות וה-  
מפגשים האלה לא יתחילו בחמישית ו-  
בששית. לעורר את הגוער לחשוב על ב-

